

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика, професор

Наталія САВИЧУК

« ___ » _____ 202__ року

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Савонік Світлани Миколаївни**

**«Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально –
профілактичних заходів при дефектах фронтальної ділянки зубних рядів у дітей
та підлітків»**

**що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі
знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 221 «Стоматологія»**

Призначені наказом Національного університету охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика від «03» травня 2024 № 1993 голова та рецензенти, а саме:

Голова – Трубка Ірина Олександрівна, д.мед.н., професор, декан
стоматологічного факультету НУОЗ України імені П.Л. Шупика.

Рецензент: Корнієнко Лариса Василівна, к.мед.н, доцент, завідувач
кафедри стоматології дитячого віку НУОЗ України імені П.Л. Шупика.

Рецензент: Лихота Константин Миколайович, д.мед.н., професор,
професор кафедри стоматології НУОЗ України імені П.Л. Шупика.

розглянувши дисертацію Савонік Світлани Миколаївни на тему
«Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально –
профілактичних заходів при дефектах фронтальної ділянки зубних рядів у дітей
та підлітків» що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з
галузі знань «Охорона здоров'я», за спеціальністю 221 «Стоматологія» (тему
дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національного університету
охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «21» грудня 2022 року, протокол
№ 10), наукові публікації, в яких висвітлено основні наукові результати, а
також за результатами фахового семінару профільних кафедр (ортопедичної
стоматології, цифрових технологій та імплантології, стоматології, стоматології
дитячого віку) Національного університету охорони здоров'я України імені
П. Л. Шупика від «06» травня 2024 (протокол № ___), ухвалили:

1. Актуальність теми дисертації

Актуальність даного дослідження обумовлена сталим погіршенням стоматологічного здоров'я дітей та підлітків в Україні на тлі зростання розповсюдженості та інтенсивності карієсу, що призводить до передчасного видалення як тимчасових, так і постійних зубів, виникнення дефектів зубних рядів та їх ускладнень.

Серед чинників, що забезпечують гармонійний ріст і розвиток дитини, важливе значення має фізіологічний розвиток зубощелепного комплексу, функціонування якого залежить від збереження зубів тимчасового і постійного прикусу [Заяць ОР, Ожоган ЗР., 2020].

Раннє видалення тимчасових зубів впливає на ріст кісткового скелету обличчя, формування і розвиток зубних і альвеолярних дуг, взаємовідношення між зубами і зубними рядами, елементами скронево-нижньощелепних суглобів, які розвиваються за короткий час у зв'язку з ростом дітей [Дорошенко СИ, Мирза АИ, Завьялова ТС., 2009].

Вираженість даних порушень залежить від давності дефекту. Як встановлено, при ранній втраті молочних молярів достатньо одного року, щоб виникли зміни в оклюзійному співвідношенні. У свою чергу, у відповідь на зміни в характері пережовування їжі при частковій адентії змінюється секреторна функція слинних залоз, шлунку, порушується функція травлення.

Таким чином, у гармонійному рості і розвитку дитини та зокрема її зубощелепного апарату важлива роль відводиться збереженню тимчасових зубів до терміну їх фізіологічної зміни постійними зубами.

Зберегти зубний ряд дитини до фізіологічної зміни і запобігти ускладненням, здатним негативно вплинути на стан зубощелепної системи є важливим завданням дитячого стоматолога. В спеціальній літературі більшої уваги приділяється компенсації дефектів зубних рядів у бічних ділянках, тоді як дефекти зубного ряду фронтальної ділянки порушують не тільки жувальну функцію, відкушування їжі, а й функцію мовлення, а також естетику, яка також важлива для дитини. Крім того, отримані результати досліджень вказують на необхідність проведення у дітей не лише заміщення дефектів зубних рядів, а й обов'язкову корекцію розмірів зубних дуг у трансверзальній площині, що і обумовлює актуальність даної роботи, обґрунтованість її мети та поставлених завдань. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є фрагментом комплексної науково-дослідної роботи кафедри ортопедичної стоматології, цифрових технологій та імплантології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.

Шупика: “Сучасні концепції та технології ортопедичної реабілітації стоматологічних хворих”. № держреєстрації 0122U201641. Дисертант є безпосереднім виконавцем фрагменту теми.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертаційна робота є самостійним дослідженням автора, виконаним на базі кафедри ортопедичної стоматології, цифрових технологій та імплантології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика та на базі кафедри ортопедичної стоматології та ортодонтії ПВНЗ “Київський медичний університет”.

Автор самостійно проаналізував наукову літературу, провів патентний пошук, виконав усі клінічні та допоміжні дослідження, проаналізував та науково обґрунтував отримані результати. Автор особисто провів клінічне обстеження та лікування хворих, підготував публікації та матеріали для патентування. Самостійно написані всі розділи дисертації. Здобувач особисто проаналізував та узагальнив результати дослідження. У наукових публікаціях висвітлені основні положення дисертації.

4. Ступінь достовірності результатів проведених досліджень, висновків та рекомендацій, що викладені у дисертації. Дослідження проводилось з дотриманням основних біоетичних положень Конвенції Ради Європи про права людини та біомедицину, Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участі людини, Настанови з клінічних досліджень та наказів МОЗ України. Наукові положення, висновки та рекомендації, які викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному матеріалі. Достовірність даних підтверджена, окрім достатнього обсягу спостережень, використанням надійних статистичних методів обробки та аналізу даних.

5. Наукова новизна одержаних результатів дослідження.

У результаті проведених досліджень отримано нові дані стосовно рівня стоматологічного здоров'я дітей та підлітків, розповсюдженості дефектів зубних рядів, аномалій прикусу та аномалій окремих зубів.

За результатами проведених досліджень удосконалено методи діагностики, визначено характер та ступінь морфологічних і функціональних змін зубо – щелепного апарату дітей та підлітків з дефектами зубних рядів, поєднаних з вторинними зубощелепними деформаціями.

Методом механіко-математичного моделювання обґрунтована концепція лікування дефектів зубних рядів фронтальної ділянки у дітей та підлітків із застосуванням ортодонтичного апарату – протезу власної конструкції.

На основі електроміографічного дослідження встановлено характер міофункціонального стану жувальних м'язів у дітей з дефектами зубних рядів

фронтальної ділянки та супутньою ортодонтичною патологією, а також ступінь функціональної реабілітації пацієнтів після проведеного ортодонтичного та ортопедичного лікування.

Розроблені показання до застосування комплексного лікування дітей та підлітків з дефектами зубних рядів у фронтальній ділянці та проведена їх клінічна оцінка з метою попередження виникнення більш тяжких форм ускладнень.

6. Практичне значення одержаних результатів дослідження.

Упровадження в практичну діяльність розробленого алгоритму лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів з урахуванням віку пацієнта, топографії дефекту, давністю утворення, етіологічних чинників, наявності та ступеня вираженості вторинних зубощелепних деформацій та супутньої ортодонтичної патології сприяє підвищенню ефективності комплексного лікування дітей та підлітків та зменшенню кількості клінічних ускладнень.

Виходячи з результатів дослідження, встановлена доцільність у період тимчасового та змінного прикусу заміщення дефектів зубних рядів конструкціями апаратів, які не стримують ріст щелеп до моменту фізіологічного прорізування постійних зубів в зубній дузі. У період постійного періоду прикусу доцільно заміщення дефектів тимчасовими конструкціями до моменту можливості проведення дентальної імплантації та відновлення анатомічної цілісності зубного ряду.

Упровадження в практичну діяльність лікаря апарату-протезу власної конструкції сприяє попередженню виникнення більш тяжких форм зубощелепних деформацій, дозволяє підвищити рівень надання стоматологічної допомоги дитячому населенню в цілому.

7. Обізнаність здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених за обраною тематикою. Здобувачем у процесі написання дисертації опрацьовано 130 актуальних літературних праць інших вчених, з яких 92 кирилицею та 38 латиницею. За обраною тематикою здобувач має високу обізнаність з результатами наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених.

8. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях.

Основні результати дисертаційної роботи викладені у 8 публікаціях, зокрема 5 статей в наукових фахових журналах, відповідно до «Переліку наукових фахових видань України», 1 стаття, що індексується Scopus або Web of Science, 2 стаття – у науковому періодичному виданні іншої держави; 7 робіт в збірниках та матеріалах з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-

практичних конференцій, з них 1 іноземні. Отримано 1 патент України на корисну модель.

Праці, у яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Doroshenko S, Savonik S Peculiarities of the prevalence of partial secondary adentia and its complications in children and adolescents. Journal of Education, Health and Sport. 2020;10(12):178-184. *(Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).*

2. Дорошенко СІ, Савонік СМ. Поширеність зубощелепних аномалій у дітей віком 4-17 років. Сучасна стоматологія 2020; 5: 70-73 *(Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).*

3. Савонік СМ. Розповсюдженість, етіологічні фактори та особливості клінічного перебігу дефектів зубних рядів у дітей та підлітків. Вісник стоматології. 2020; 4(113): 88-92.

4. S.Savonik The state of children masticatory muscles with dentition defects in the frontal area and narrowing of dental arches in the transverse plane. PNAP Scientific journal of polonia university periodyk naukowy akademii polonijnej. 43(2020) no 6 2020: 279-286.

5. Дорошенко СІ, Савонік СМ. Диференційований підхід до ортодонтичного лікування дітей із зубощелепними аномаліями, обтяженими дефектами зубних рядів. Сучасна стоматологія. 2021; 1: 88-94 *(Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).*

6. Дорошенко СІ, Зражевська АЮ, Савонік СМ. Порівняльна характеристика використання знімних та незнімних апаратів-протезів для заміщення дефектів зубних рядів у дітей в період змінного прикусу. Вісник проблем біології, медицини і спорту. 2021; 1(29): 228-234 *(Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).*

7. Дорошенко СІ, Савонік СМ. Механіко-математичне моделювання процесу лікування дефектів зубних рядів фронтальної ділянки у дітей та підлітків. Вісник стоматології. 2021; 1(114): 15-19 *(Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).*

8. Zrazhevskaya A., Savonik S. Correction of dental arches dimensions in children with dentition defects in the period^[17] of mixed occlusion using non-removable orthodontic prosthesis appliance. Georgian medical news. 2021; 9(318):

56-60 (Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання статті).

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Савонік СМ. Причини виникнення дефектів зубних рядів у дітей у фронтальній ділянці та їх профілактика. Збірник тез конференції, присвяченої 80-ти річчю з дня народження проф. С.І. Дорошенко «Українська ортодонтчна школа: вчора, сьогодні, завтра» 2016; с.48.

2. Савонік СМ. Диференційований підхід до зубного протезування дітей з дефектами зубних рядів. Матеріали конференції «Ортодонтія сьогодні. Шлях до здоров'я людини» (IOS Kiev 2017). Науково-практичний журнал «СВІТ ОРТОДОНТІЇ». 2018; 1: 37-38.

3. Дорошенко СІ, Савонік СМ, Черепинський ОА. Особливості ортопедичного та ортодонтчного лікування дітей з дефектами зубних рядів фронтальної ділянки в наслідок травматичних пошкоджень. Матеріали науково-практичної конференції «Актуальні питання щелепно лицевої хірургії дитячого віку» 2019 гру 13-14; Ірпінь. с.21-21 (Особистий внесок аспіранта: проведення дослідження, розробка дизайну, аналіз результатів, написання тез).

4. Савонік СМ. Особливості лікування дітей молодшого віку з дефектами зубних рядів фронтальної ділянки поєднаних з трансверзальними аномаліями. Міжнародна науково-практична конференція «Медицина і охорона здоров'я в сучасному суспільстві: актуальні питання і сучасні аспекти» 2021 лют 26-27; Люблін, Республіка Польща; 2021; с.128.

5. Савонік СМ. Гігієнічний стан порожнини рота у дітей з дефектами зубних рядів фронтальної ділянки в різні періоди формування зубо-щелепної системи. Міжнародна науково-практична конференція «Перспективні напрями розвитку сучасних медичних та фармацевтичних наук» 2021 лют 12-13; Дніпро; с. 67.

6. Савонік С.М. Показники електроміографічного дослідження у дітей з дефектами зубних рядів у змінному періоді прикусу. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю “Іноваційні технології в сучасній стоматології” Івано-Франківськ 22-25 березня 2023; 161-164.

7. Савонік СМ, Біда ВІ. Комп'ютеризований аналіз оклюзії за допомогою T-SCAN III у дітей з дефектами зубних рядів. Науково-практична конференція з міжнародною участю «Іноваційні технології в сучасній стоматології» XII стоматологічний форум. 2024 бер 22-23; Івано-Франківськ, Україна; 2024; 978.

9. Впровадження наукових досліджень у практику.

Впроваджено в навчальний процес: на кафедрі ортопедичної стоматології та ортодонтії ПВНЗ “Київський медичний університет”. В лікувальний процес:

в ТОВ «Стоматцентр Університетський, ТОВ «АСНАН ДЕНТ», ТОВ «H-Clinic», ПП «Стоматологія КМВ».

10. Апробація результатів дослідження.

Основні положення дисертації доповідались та обговорені на:

- Закордонних науково-практичних конгресах, симпозиумах і конференціях: Міжнародна науково-практична конференція “Медицина і охорона здоров’я в сучасному суспільстві: актуальні питання і сучасні аспекти” (Люблін, Республіка Польща 26-27 лютого 2021 р.);

- Науково-практичних конгресах, симпозиумах і конференціях з міжнародною участю: Міжнародному Конгресі Асоціації Функціональної ортодонтії (IFUNA). (Київ, 2018р.); науково – практична конференція з міжнародною участю - «Актуальні питання щелепно-лицевої хірургії дитячого віку» (Ірпінь, 13-14 грудня 2019р); Міжнародна науково-практична конференція “Перспективні напрями розвитку сучасних медичних та фармацевтичних наук” (м. Дніпро, 12-13 лютого 2021 р); Науково-практична конференція з міжнародною участю “Інноваційні технології в сучасній стоматології” XI стоматологічний форум (м.Івано-Франківськ, 22-25 березня 2023 р.) Науково-практична конференція з міжнародною участю «Інноваційні технології в сучасній стоматології» XII стоматологічний форум. (м. Івано-Франківськ, 22-23 березня 2024).

- Науково-практичних конференціях державного рівня: Науково-практична конференція “Українська ортодонтична школа вчора, сьогодні, завтра” (Київ, 26 березня 2021р.); науково-практичній конференції «Ортодонтія сьогодні. Шлях до здоров’я людини» (IOS Kiev 2017).

11. Характеристика здобувача, його шлях у науці, ступінь наукової зрілості. Проведені дослідження й опубліковані наукові праці характеризують Савонік Світлану Миколаївну як кваліфікованого фахівця і дослідника. Здобувач має глибокі фахові знання, педагогічний хист, здібний до наукових досліджень, вміє глибинно аналізувати, аналітично мислити та формувати висновки. Методично проводив наукові дослідження за темою дисертації, приймав активну участь у проведенні науково - практичних конференцій в Україні та за кордоном. За період навчання у закладах вищої освіти та роботи у лікувальних установах зарекомендував себе як сумлінного здобувача та науковця, висококваліфікованого та відповідального лікаря. За період роботи в практичній медицині проявив себе як висококваліфікований лікар-стоматолог, який володіє класичними і новітніми методиками надання медичної допомоги в Україні.

Савонік С.М. є сформованим, кваліфікованим науковцем з глибоким теоретичним та практичним рівнем підготовки, високою ерудицією та досвідом, що дозволяє вважати його фахівцем із спеціальності 221 «Стоматологія».

Висновок

Враховуючи актуальність теми дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, впровадження їх у практику, достатню повноту викладення матеріалів дисертації в опублікованих наукових працях, відповідність роботи вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 та Наказу МОН України від 19.08.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», рекомендувати дисертацію Савонік Світлани Миколаївни на тему: «Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально – профілактичних заходів при дефектах фронтальної ділянки зубних рядів у дітей та підлітків» до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії із спеціальності 221 «Стоматологія».

Головуючий на засіданні
фахового семінару,
д.мед.н., професор, декан стоматологічного
факультету

Ірина ТРУБКА